

REDACTIONEEL

Waar verlangt de moderne mens m/v zoal naar? Naar een lichaam met onbegrensde mogelijkheden? Het leven te leiden van een indiaan? Anderen soepel bewegend door het leven te zien gaan?

De artikelen in dit nummer presenteren een breed spectrum van onderwerpen maar alle laten ze iets zien van de verlangens en identificaties die de twintigste

eeuw parten hebben gespeeld. Verlangens en identificaties die geenszins passé blijken te zijn maar voor velen onder ons nog steeds uiterst herkenbaar.

Het eerste artikel van renée hoogland kan worden opgevat als een pleidooi voor meer cultureel-wetenschappelijk onderzoek naar het lichaam. Het lichaam is vandaag de dag immers een plaats waar materie, 'natuur', technologische ontwikkelingen en culturele representaties elkaar ontmoeten. hoogland laat zien dat fantasie hier een sleutelrol speelt, zowel in het proces van concrete en imaginaire zelfverwerkelijking als in de relatie tot de ander en in de inlijving van allerlei objecten en elementen uit onze omgeving, waardoor de grens tussen mens en machine vervaagt. Maar de fantasie is niet grenzeloos en blijft gebonden aan de feitelijke beperkingen van het lichaam en aan de ketens van betekenisgeving.

Peter Verstraten bespreekt in het tweede artikel twee westerns uit de jaren vijftig: *The Searchers* en

Run of the Arrow. Deze films kunnen 'gelezen' worden als een commentaar op de manier waarop de cowboy gewend was de indiaan tegemoet te treden en in hem al zijn verlangens en afkeren projecteerde. Zowel het idee van de 'witte indiaan' als het idee van een absoluut verschil tussen de westerse man en de wilde indiaan worden in de films onderuitgehaald als illusies die uiteindelijk geen stand kunnen houden. Een opvallend verschil met een film als *Dances with Wolves* uit 1990 waar de identificatie van de zoekende witte held met de indianen verregaand geromantiseerd werd.

Om een totaal ander soort identificatie gaat het in het artikel van Mineke van Essen dat een bewerking vormt van de oratie die zij op 14 december 1999 in Groningen hield. Namelijk om de identificatie van de moderne mens met de wijze waarop hij of zij zich beweegt: mannelijk, vrouwelijk of geen van beide? Van Essen onderzocht hoe sekse een rol speelde in de bewegingsidealen en de praktijk van het gymnastiek-onderwijs in twee perioden, het Interbellum en de jaren negentig. Afgaande op de idealen van de moderne bewegingsdeskundigen, wordt er tegenwoordig geen principieel onderscheid meer gemaakt tussen de wijze waarop vrouwen zich (horen te) bewegen en de wijze waarop mannen zich (horen te) bewegen – dit in tegenstelling tot het Interbellum. Tegelijkertijd hoeven idealen en praktijk niet altijd onderling in overeenstemming te zijn. De alternatieve bewegingscultuur die in het Interbellum voor vrouwen bestond, verrast wat dat betreft misschien meer dan het hardnekkig seksespecifieke bewegingsgedrag dat de meisjes en jongens in het afgelopen decennium te zien gaven.

Tenslotte hebben we in dit nummer een interview met de socioloog Robert Connell, op dit moment een van de meest geciteerde auteurs op het terrein van onderzoek naar mannelijkheid. Stefan Dudink en Stephan Cremer vroegen de vader van het concept 'hegemoniale mannelijkheid' naar zijn huidige visie op de verhouding tussen gender en klasse, gender en seksualiteit, gender en globalisering. Sprekend over oude en nieuwe onderzoekswensen, vertelt Connell met welke wetenschappelijke stromingen en idealen hij zich in het verleden identificeerde en welke hij nu nog steeds als vertrekpunt hanteert. Een verhelderend interview.

Beeldmateriaal

Russell Busch, *Affectionate Men. A photographic history of male couples (1850's to 1950's)*, (St. Martin's Press) New York 1998, p. 64.